

Принципи S.M.A.R.T. менеджменту є одними з найдосконаліших інструментів управлінською діяльністю для бізнес-організації. Вони орієнтовані на:

1 планування системи дій для досягнення ефективних результатів

2 проведення запланованих дій

3 перевірки отриманих результатів на їх відповідність попередньо встановленим вимогам

4 корегування системи дій з огляду на якість отриманих результатів

Впровадження S.M.A.R.T. принципів бізнес-процесів повинні базуватися на організаційній стратегії та узгоджуватися з корпоративним баченням, місією та цінностями.

Цілі S.M.A.R.T. управління можуть бути встановлені на рівні всієї організації або на рівні підрозділів, відділів, команд чи окремих рівнів.

Таким чином, в сучасних ділових стосунках, які націлені на майбутнє, зростає потреба у переході від традиційного управління, заснованого на комп'ютерних програмах, до повністю цифрового інтелектуального управління. S.M.A.R.T. менеджмент дедалі частіше розглядається як основа розумного управління, оскільки він сприяє розвитку економіки в умовах глобалізації та трансформаційних змін на основі постійного вдосконалення та дозволяє модернізувати економічні системи зі штучним інтелектом.

ЄВСЄВА О. О., д. екон.н., професор

Український державний університет залізничного транспорту

ОМЕЛЬЧЕНКО С. О., начальник відділу внутрішнього аудиту

*АТ «Укрзалізниця» Департамент внутрішнього аудиту та контролю
Управління внутрішнього аудиту та контролю регіональної філії «Південна залізниця» Відділ внутрішнього аудиту*

НЕВЄРОВА Ю. С., старший ревізор

*АТ «Укрзалізниця» Департамент внутрішнього аудиту та контролю
Управління внутрішнього аудиту та контролю регіональної філії «Південна залізниця» Відділ з контролю доходів від вантажних та пасажирських перевезень*

Студентка-магістерка

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

МЕХАНІЗМ РОЗПОДІЛУ ДОХОДНИХ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ПЕРЕВЕЗЕНЬ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Залізничний транспорт – є складним багатогалузевим господарством з широко розгалуженою інфраструктурою. В організації та забезпеченні єдиного

технологічного процесу залізничних перевезень безпосередньо приймають участь залізниці, дирекції по залізничних перевезеннях, підприємства по експлуатації спеціального рухомого складу і контейнерів, матеріально-технічного постачання, обчислювальної техніки і зв'язку, комплексного транспортного обслуговування пасажирів і вантажовідправників, спеціалізовані ремонтні заводи тощо.

В свою чергу, у складі залізниць процес залізничних перевезень забезпечують виробничо-технологічні підрозділи. При перевезенні вантажів у прямому сполученні повністю завершене переміщення вантажу не закінчується в межах окремої залізниці. Понад 80% обсягів перевезень вантажів та пасажирів здійснюється за участю 2-6 залізниць. У зв'язку з цим, кошти від реалізації продукції, отримані у вигляді плати за перевезення, належать не окремій залізниці, а всім учасникам перевезень і потребують централізованого розподілу.

На підприємствах основної діяльності залізничного транспорту дохід складається із доходів від перевезень та доходів від допоміжної діяльності.

Формування доходів залізниць України від перевезень проводиться згідно Методичних рекомендацій по застосуванню на залізничному транспорті Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджені Наказом Укрзалізниці від 15.02.2000 р. № 62-Ц та Облікової політики АТ «Укрзалізниця», затвердженої наказом ПАТ «Укрзалізниця» від 30.08.2016 № 526 (із змінами і доповненнями), зокрема розділу 11 «Облік доходів та витрат, фінансових результатів» частини I «Методи, принципи та процедури, що застосовуються при складанні фінансової звітності за Національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку» та розділу 4 «Звіт про сукупний дохід» частина II «Методи, принципи та процедури, що застосовуються при складанні фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності».

Доходні надходження від перевезень (доходні надходження) – платежі, нараховані за перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу, пошти і пов'язані з ними послуги, що підлягають розподілу між підприємствами залізничного транспорту, які беруть участь у перевезеннях.

Доходи від перевезень – це доходи, які належать залізницям за виконані перевезення і пов'язані з ними роботи (послуги) після перерозподілу доходних надходжень.

Враховуючи, що в процесі перевезень вантажів приймають участь одна або декілька залізниць України, а при перевезенні пасажирів ще і залізниці інших країн, доходні надходження підлягають розподілу між залізницями та іншими учасниками перевізного процесу.

Платежі, нараховані за перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу, пошти та пов'язані з ними послуги не є доходними надходженнями однієї залізниці і підлягають розподілу між залізницями, які беруть участь у перевезеннях.

Згідно вищенаведених нормативних документів перерозподіл надходжень доходу здійснюється за складовими перевізного процесу з урахуванням частки виконаних робіт (послуг) залізниць України в єдиному перевізному процесі.

Перерозподіл надходжень доходу за роботи (послуги) з перевезення вантажів (у тому числі перевезення у міжнародному сполученні), багажу, вантажобагажу, пошти здійснюється щомісяця за тарифним принципом за кожним перевізним документом з виділенням окремих видів сполучень та статей доходів. Перерозподіл надходжень доходу здійснюється автоматизовано на підставі оформлених первинних документів, що посвідчують факти виконання робіт (послуг) з перевезення і обслуговування єдиного перевізного процесу. Перерозподіл надходжень доходу за роботи (послуги) з перевезення пасажирів здійснюється щомісяця за кожним проїзним документом, квиткова частина якого перерозподіляється за тарифним принципом пропорційно відстані проїзду по кожній залізниці, а плацкарта належить залізниці, яка здійснює підготовку в рейс та обслуговування вагона. Надходження доходу за перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу, пошти та роботи (послуги) у міжнародному сполученні перерозподіляються розрахунковою організацією щомісяця на підставі розрахункових відомостей, що формуються згідно з Правилами комплексних розрахунків між залізничними адміністраціями держав - учасниць Співдружності Незалежних Держав, Латвійської Республіки, Литовської Республіки, Естонської Республіки та Правилами про розрахунки в міжнародному пасажирському і вантажному залізничному сполученні. Надходження доходу від перевезень вантажів у міжнародному сполученні здійснюються (нараховуються) розрахунковою організацією.

Надходження доходу від перевезень пасажирів і вантажів та виконання пов'язаних з ними робіт (послуг) у межах однієї залізниці України перерозподілу не підлягають і зараховуються в доходи цієї залізниці.

Підпунктом 135.4.1 п. 135.1 ст. 135 Податкового Кодексу України (далі – ПКУ) передбачено, що особливості визначення доходів від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг для доходів від окремих операцій встановлюються положеннями розділу III ПКУ. Так, згідно з пп. 153.2.1 п. 153.2 ст. 153 ПКУ дохід, отриманий підприємством залізничного транспорту від продажу товарів (виконання робіт, надання послуг) пов'язаним особам, визначається відповідно до договірних цін, але не менших від звичайних цін на такі товари, роботи, послуги, що діяли на дату такого продажу, у разі, якщо

договірна ціна на такі товари (роботи, послуги) відрізняється більше ніж на 20 відсотків від звичайної ціни на такі товари (роботи, послуги). Наведене правило поширюється також на операції з особами, які не є платниками цього податку та сплачують податок за іншими ставками, ніж платник податку на прибуток (пп. 153.2.3 п. 153.2 ст. 153 ПКУ). У відповідності до пп. 153.1.1 п. 153.1 ст. 153 ПКУ доходи, отримані/нараховані підприємством залізничного транспорту в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів, виконанням робіт, наданням послуг, у частині їхньої вартості, що не була сплачена в попередніх звітних податкових періодах, перераховуються в національну валюту за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, що діяв на дату визнання таких доходів згідно з розділом III ПКУ, а в частині раніше отриманої оплати за курсом, що діяв на дату її отримання. Дохід від реалізації товарів підприємствами залізничного транспорту визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар (абз. 1 п. 137.1 ст. 137 ПКУ). Дохід від надання послуг та виконання робіт підприємствами залізничного транспорту визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг (абз. 2 п. 137.1 ст. 137 ПКУ).

Механізм розподілу доходних надходжень прописаний та діє у відповідності до Інструкції про порядок розподілу та формування доходів від перевезень і виконання пов'язаних з ними робіт (послуг) та витрат, пов'язаних з перевезеннями, за міжнародними угодами, затвердженої наказом АТ «Укрзалізниця» №205-Ц/од від 27.06.2013 р. (далі – Інструкція).

Інструкція передбачає застосування механізму розподілу та формування доходів за видами діяльності, тарифними складовими і видами робіт та витрат, пов'язаних з перевезеннями за міжнародними угодами, залізниць України та підприємств, що належать до сфери управління Укрзалізниці, та застосовується до доходів від перевезень за видами сполучень у внутрішньому сполученні (приміське, місцеве, пряме) та у міжнародному сполученні за такими напрямками розподілу та формування доходів: від перевезень вантажів та доходів від виконання робіт щодо надання додаткових послуг, що пов'язані з перевезенням вантажів; у внутрішньому сполученні; у міжнародному сполученні; від перевезень у контейнерах, транспортерах та фітінгових платформах; від додаткових зборів, інших платежів; від перевезень і наданих послуг та витрат, пов'язаних з перевезеннями, за міжнародними угодами. Визначення доходів за означеними напрямками розподілу чітко описано в Інструкції та передбачає застосування певних економічних інструментів та підходів, має вхідну звітність у вигляді встановлених форм зведених таблиць та довідок та вихідну звітність у вигляді галузевих статистичних звітів.

Загальний механізм перерозподілу надходжень доходу. У зв'язку з різницею у собівартості вантажних перевезень залізниць, що обумовлено об'єктивними природно-кліматичними, технічними, технологічними та економічними факторами функціонування кожної залізниці (напрями перевезень, розвиток промисловості у регіоні, тяга поїздів, розгалуженість колій, рельєф місцевості тощо), доходи за роботи (послуги) з перевезень формують з дотриманням середньо-мережевого рівня рентабельності перевезень. Коригування доходів здійснюється з урахуванням фактичної собівартості вантажних перевезень кожної залізниці та фінансового результату від перевезень залізниць в цілому. Кориguють доходи інфраструктурної складової тарифу від вантажних перевезень залізниць прямого внутрішнього сполучення. Величину доходів за роботи (послуги), яка припадає на одиницю обсягу продукції за 10 пасажиро-кілометрів та 10 тонно-кілометрів (дохідна ставка), формують щомісяця в усіх видах сполучень.

Після проведення перерозподілу доходів з урахуванням фактичної собівартості вантажних перевезень кожної залізниці та фінансового результату від перевезень залізницями в цілому по залізницях України загальна сума доходів від перевезень по Укрзалізниці є незмінною.

ЄРЬОМІНА М.О., канд.екон.наук, доцент

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Сталий розвиток територій є одним із ключових завдань на різних рівнях влади: від регіонів до невеликих виробничих кластерів. Територіальний розвиток спрямований на поліпшення інвестиційного клімату і соціально-економічних умов на певній території.

Сучасний регіон – це регіон, що чітко усвідомлює свої цілі і має стратегію розвитку, яка дозволить їх досягти. У зв'язку з цим, питання стратегічного розвитку та актуалізація основних напрямків розвитку регіонів є одними з найбільш актуальних у діяльності регіональних органів влади, а ефективна стратегія, яка відповідає на виклики, що стоять перед регіоном, і містить проекти і заходи, спрямовані на сталий соціально-економічний розвиток та підвищення добробуту громадян, – невід'ємний інструмент регіонального управління.